כיתה י' | תנ"ך | שיעור 3 מתוך 7 | 45 דק' | בראשית לב, ב-לג

ממלכתי: סיפורי האבות בבראשית נלמדים בחטיבה העליונה בלימודי התנ"ך (קריאה צמודה, ניתוח ספרותי ודיון ערכי); יש לבדוק מול תכנית הבגרות העדכנית ובחירת בית הספר. חמ"ד: לימוד חומש עם פרשנים (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, ספורנו ומדרש); הפרשנות מסומנת כפרשנות. יש לבדוק מול התכנון השנתי של בית הספר.

יעקב לקראת עשו: "קטנתי מכל החסדים" והמאבק ביבוק

🎯 מטרות השיעור

- התלמידים יתארו את שלוש ההכנות של יעקב לפגישה עם עשו: שליחים ומנחה, תפילה, וחלוקה למחנות (לב, ד-כב)
- התלמידים ינתחו את תפילת יעקב (לב, י-יג) ואת סיפור המאבק ושינוי השם (לב, כג-לג) בעזרת רש"י, רשב"ם ורמב"ן
- התלמידים ידונו בפחד, באחריות ובמשמעות השם "ישראל"

❓ השאלה הגדולה של השיעור

עם מי נאבק יעקב בלילה ההוא, ומה הוא מקבל בסוף?

"וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב, לְבַדּוֹ; וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ, עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר" (לב, כה); "לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ – כִּי, אִם־יִשְׂרָאֵל" (לב, כט).

🧪 פתיחה

שואלים: לפני מפגש שמפחידים ממנו (שיחה קשה, בחינה, פיוס עם מישהו שפגענו בו), מה אנשים עושים כדי להתכונן? רושמים על הלוח. אחר כך: יעקב, לפני הפגישה עם עשו אחרי עשרים שנה, עושה שלושה דברים שונים מאוד.

📖 הסבר למורה

יעקב שולח מלאכים לעשו ומדגיש "עִם־לָבָן גַּרְתִּי". התשובה מבהילה: "וְגַם הִלֵּךְ לִקְרָאתְךָ, וְאַרְבַּע־מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ". התגובה: "וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד, וַיֵּצֶר לוֹ". הוא מחלק את המחנה לשניים, "וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר, לִפְלֵיטָה", מתפלל, ושולח מנחה גדולה בעדרים נפרדים עם "וְרֶוַח תָּשִׂימוּ, בֵּין עֵדֶר וּבֵין עֵדֶר".

התפילה (לב, י-יג) היא התפילה הארוכה הראשונה בתורה מפי אדם. יש בה פנייה ("אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם, וֵאלֹהֵי אָבִי יִצְחָק"), הודיה וענווה ("קָטֹנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים, וּמִכָּל־הָאֱמֶת"; "כִּי בְמַקְלִי, עָבַרְתִּי אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה, וְעַתָּה הָיִיתִי, לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת"), בקשה ("הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי, מִיַּד עֵשָׂו") ותזכורת להבטחה ("וְאַתָּה אָמַרְתָּ,

הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ"). המילה **"פנים"** חוזרת בפרק: "אֲכַפְּרָה פָנָיו, בַּמִּנְחָה... אוּלַי יִשָּׂא פָנָי", ובסוף "כִּי־רָאִיתִי אֱלֹהִים פָּנִים אֶל־פָּנִים".

המאבק (לב, כג-לג): אחרי שהעביר את כולם את מעבר יבק, יעקב נשאר לבדו ונאבק עם "איש" עד הבוקר. המאבק מסתיים בפגיעה בכף הירך, בבקשת ברכה ("לֹא אֲשַׁלֵּחֲךָ, כִּי אִם־בֵּרַכְתָּנִי") ובשינוי השם: "כִּי־שָׂרִיתָ עִם־אֱלֹהִים וְעִם־אֲנָשִׁים, וַתּוּכָל". יעקב קורא למקום פניאל, ויוצא ממנו "וְהוּא צֹלֵעַ, עַל־יְרֵכוֹ". הסיפור נגמר בטעם לאיסור גיד הנשה (לג). השם "יעקב" נקשר בפרק כז לעקבה ולרמייה ("וַיַּעְקְבֵנִי זֶה פַּעֲמַיִם"), והשם החדש מציע זהות אחרת.

📜 הפסוקים (מכון ממרא, נוסח מנוקד)

בראשית פרק לב, פסוקים ב-כב

(ב) וַיַּעֲקֹב, הָלַךְ לְדַרְכּוֹ; וַיִּפְגְּעוּ־בוֹ, מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים.

(ג) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם, מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה; וַיִּקְרָא שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא, מַחֲנָיִם.

(ד) וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו, אֶל־עֵשָׂו אָחִיו, אַרְצָה שֵׂעִיר, שְׂדֵה אֱדוֹם.

(ה) וַיְצַו אֹתָם, לֵאמֹר, כֹּה תֹאמְרוּן, לַאדֹנִי לְעֵשָׂו: כֹּה אָמַר, עַבְדְּךָ יַעֲקֹב, עִם־לָבָן גַּרְתִּי, וָאֵחַר עַד־עָתָּה.

(ו) וַיְהִי־לִי שׁוֹר וַחֲמוֹר, צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה; וָאֶשְׁלְחָה לְהַגִּיד לַאדֹנִי, לִמְצֹא־חֵן בְּעֵינֶיךָ.

(ז) וַיָּשֻׁבוּ, הַמַּלְאָכִים, אֶל־יַעֲקֹב, לֵאמֹר: בָּאנוּ אֶל־אָחִיךָ, אֶל־עֵשָׂו, וְגַם הֹלֵךְ לִקְרָאתְךָ, וְאַרְבַּע־מֵאוֹת אִישׁ עִמּוֹ.

(ח) וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד, וַיֵּצֶר לוֹ; וַיַּחַץ אֶת־הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ, וְאֶת־הַצֹּאן וְאֶת־הַבָּקָר וְהַגְּמַלִּים – לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת.

(ט) וַיֹּאמֶר, אִם־יָבוֹא עֵשָׂו אֶל־הַמַּחֲנֶה הָאַחַת וְהִכָּהוּ – וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר, לִפְלֵיטָה.

(י) וַיֹּאמֶר, יַעֲקֹב, אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם, וֵאלֹהֵי אָבִי יִצְחָק: ה' הָאֹמֵר אֵלַי, שׁוּב לְאַרְצְךָ וּלְמוֹלַדְתְּךָ – וְאֵיטִיבָה עִמָּךְ.

(יא) קָטֹנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים, וּמִכָּל־הָאֱמֶת, אֲשֶׁר עָשִׂיתָ, אֶת־עַבְדֶּךָ: כִּי בְמַקְלִי, עָבַרְתִּי אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה, וְעַתָּה הָיִיתִי, לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת.

(יב) הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי, מִיַּד עֵשָׂו: כִּי־יָרֵא אָנֹכִי, אֹתוֹ – פֶּן־יָבוֹא וְהִכַּנִי, אֵם עַל־בָּנִים.

(יג) וְאַתָּה אָמַרְתָּ, הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ; וְשַׂמְתִּי אֶת־זַרְעֲךָ כְּחוֹל הַיָּם, אֲשֶׁר לֹא־יִסָּפֵר מֵרֹב.

(יד) וַיָּלֶן שָׁם, בַּלַּיְלָה הַהוּא; וַיִּקַּח מִן־הַבָּא בְיָדוֹ, מִנְחָה – לְעֵשָׂו אָחִיו.

(טו) עִזִּים מָאתַיִם, וּתְיָשִׁים עֶשְׂרִים, רְחֵלִים מָאתַיִם, וְאֵילִים עֶשְׂרִים.

(טז) גְּמַלִּים מֵינִיקוֹת וּבְנֵיהֶם, שְׁלֹשִׁים; פָּרוֹת אַרְבָּעִים, וּפָרִים עֲשָׂרָה, אֲתֹנֹת עֶשְׂרִים, וַעְיָרִם עֲשָׂרָה.

(יז) וַיִּתֵּן, בְּיַד־עֲבָדָיו, עֵדֶר עֵדֶר, לְבַדּוֹ; וַיֹּאמֶר אֶל־עֲבָדָיו, עִבְרוּ לְפָנַי, וְרֶוַח תָּשִׂימוּ, בֵּין עֵדֶר וּבֵין עֵדֶר.

(יח) וַיְצַו אֶת־הָרִאשׁוֹן, לֵאמֹר: כִּי יִפְגָּשְׁךָ עֵשָׂו אָחִי, וּשְׁאֵלְךָ לֵאמֹר, לְמִי־אַתָּה וְאָנָה תֵלֵךְ, וּלְמִי אֵלֶּה לְפָנֶיךָ.

(יט) וְאָמַרְתָּ, לְעַבְדְּךָ לְיַעֲקֹב – מִנְחָה הִוא שְׁלוּחָה, לַאדֹנִי לְעֵשָׂו; וְהִנֵּה גַם־הוּא, אַחֲרֵינוּ.

(כ) וַיִּצַּו גַּם אֶת־הַשֵּׁנִי, גַּם אֶת־הַשְּׁלִישִׁי, גַּם אֶת־כָּל־הַהֹלְכִים, אַחֲרֵי הָעֲדָרִים לֵאמֹר: כַּדָּבָר הַזֶּה תְּדַבְּרוּן אֶל־עֵשָׂו, בְּמֹצַאֲכֶם אֹתוֹ.

(כא) וַאֲמַרְתֶּם – גַּם הִנֵּה עַבְדְּךָ יַעֲקֹב, אַחֲרֵינוּ: כִּי־אָמַר אֲכַפְּרָה פָנָיו, בַּמִּנְחָה הַהֹלֶכֶת לְפָנָי, וְאַחֲרֵי־כֵן אֶרְאֶה פָנָיו, אוּלַי יִשָּׂא פָנָי.

(כב) וַתַּעֲבֹר הַמִּנְחָה, עַל־פָּנָיו; וְהוּא לָן בַּלַּיְלָה־הַהוּא, בַּמַּחֲנֶה.

בראשית פרק לב, פסוקים כג-לג

(כג) וַיָּקָם בַּלַּיְלָה הוּא, וַיִּקַּח אֶת־שְׁתֵּי נָשָׁיו וְאֶת־שְׁתֵּי שִׁפְחֹתָיו, וְאֶת־אַחַד עָשָׂר, יְלָדָיו; וַיַּעֲבֹר, אֵת מַעֲבַר יַבֹּק.

(כד) וַיִּקָּחֵם – וַיַּעֲבִרֵם, אֶת־הַנָּחַל; וַיַּעֲבֵר, אֶת־אֲשֶׁר־לוֹ.

(כה) וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב, לְבַדּוֹ; וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ, עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר.

(כו) וַיַּרְא, כִּי לֹא יָכֹל לוֹ, וַיִּגַּע, בְּכַף־יְרֵכוֹ; וַתֵּקַע כַּף־יֶרֶךְ יַעֲקֹב, בְּהֵאָבְקוֹ עִמּוֹ.

(כז) וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי, כִּי עָלָה הַשָּׁחַר; וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלֵּחֲךָ, כִּי אִם־בֵּרַכְתָּנִי.

(כח) וַיֹּאמֶר אֵלָיו, מַה־שְּׁמֶךָ; וַיֹּאמֶר, יַעֲקֹב.

(כט) וַיֹּאמֶר, לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ – כִּי, אִם־יִשְׂרָאֵל: כִּי־שָׂרִיתָ עִם־אֱלֹהִים וְעִם־אֲנָשִׁים, וַתּוּכָל.

(ל) וַיִּשְׁאַל יַעֲקֹב, וַיֹּאמֶר הַגִּידָה־נָּא שְׁמֶךָ, וַיֹּאמֶר, לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי; וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ, שָׁם.

(לא) וַיִּקְרָא יַעֲקֹב שֵׁם הַמָּקוֹם, פְּנִיאֵל: כִּי־רָאִיתִי אֱלֹהִים פָּנִים אֶל־פָּנִים, וַתִּנָּצֵל נַפְשִׁי.

(לב) וַיִּזְרַח־לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת־פְּנוּאֵל; וְהוּא צֹלֵעַ, עַל־יְרֵכוֹ.

(לג) עַל־כֵּן לֹא־יֹאכְלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־גִּיד הַנָּשֶׁה, אֲשֶׁר עַל־כַּף הַיָּרֵךְ, עַד, הַיּוֹם הַזֶּה: כִּי נָגַע בְּכַף־יֶרֶךְ יַעֲקֹב, בְּגִיד הַנָּשֶׁה.

שם ה' מובא בכתיב ה'. הפסוקים המלאים בקישורים למטה.

⚖️ כתוב / מפרשים

בצד אחד מה שכתוב בפסוק, ובצד השני פירוש. הפירוש הוא דרך אחת להבין, לא חלק מהפסוק.

📜 **כתוב:** "וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר, לִפְלֵיטָה" (בראשית לב, ט)

💭 **מפרשים:** רש"י: "הִתְקִין עַצְמוֹ לִשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים, לְדוֹרוֹן, לִתְפִלָּה וּלְמִלְחָמָה". הרמב"ן מוסיף שהפרשה נכתבה ללמד "שֶׁהוּא לֹא בָּטַח בְּצִדְקָתוֹ, וְהִשְׁתַּדֵּל בַּהַצָּלָה בְּכָל יְכָלְתּוֹ".

📜 **כתוב:** "וַיִּירָא יַעֲקֹב מְאֹד, וַיֵּצֶר לוֹ" (בראשית לב, ח)

💭 **מפרשים:** רש"י: "וַיִּירָא שֶׁמָּא יֵהָרֵג, וַיֵּצֶר לוֹ אִם יַהֲרֹג הוּא אֶת אֵחַרִים". שני רגשות שונים: פחד למות, וצער על האפשרות להרוג.

📜 **כתוב:** "וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ" (בראשית לב, כה)

💭 **מפרשים:** רש"י מביא את חז"ל: "שֶׁהוּא שָׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו". רשב"ם: יעקב רצה לברוח בדרך אחרת, והמלאך נאבק עמו "שלא יוכל לברוח ויראה קיום דברו של הקב"ה שלא יזיקהו עשו".

👩‍🏫 מהלך השיעור (45 דקות)

חומרים: תנ"ך (או דף הפסוקים מהעמוד הזה), מצגת, דף עבודה, לוח

1. פתיחה: איך מתכוננים למפגש מפחיד? (4 דקות)
2. קריאה: לב, ד-ט, השליחים והחלוקה למחנות; רש"י "לדורון, לתפלה ולמלחמה" (8 דקות)
3. תפילת יעקב (י-יג): פירוק לחלקים בזוגות (8 דקות)
4. המנחה ומילת המפתח "פנים" (יד-כב) (5 דקות)
5. המאבק ושינוי השם (כג-לג): רש"י מול רשב"ם (13 דקות)
6. דיון ערכי וכרטיס יציאה (7 דקות)

💬 שאלות לדיון

הבנה (מה כתוב?)

1. אילו שלוש הכנות עושה יעקב לקראת המפגש עם עשו?
2. מה שואל ה"איש" את יעקב, ומה הוא אומר לו על שמו (לב, כח-כט)?

פרשנות (מה זה אומר?)

1. לפי רש"י, מה ההבדל בין "ויירא" לבין "ויצר לו"? מה זה מלמד על יעקב?
2. השוו בין פירוש רש"י ("שרו של עשו") לפירוש רשב"ם למאבק. מה כל אחד מלמד על הלילה הזה?

הערכה (מה דעתי?)

1. האם התפילה מבטאת חוסר ביטחון, או דווקא חוזק? נמקו.
2. "כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל": מה פירוש לנצח במאבק, אם יוצאים ממנו צולעים?

🏁 סיכום השיעור

לפני הפגישה עם עשו יעקב עושה כל מה שבידו ("לדורון, לתפלה ולמלחמה") ומתפלל בענווה. בלילה הוא נאבק לבדו, יוצא פגוע אבל מבורך, ומקבל שם חדש: ישראל. עכשיו הוא מוכן לפגוש את פני אחיו.

🎟️ כרטיס יציאה (2 דקות)

בסוף השיעור כל תלמיד כותב: "השם ישראל מתאים ליעקב כי _____".

🧭 התאמה לפי זרם

השיעור מתאים לשני הזרמים. ההבדל בדגשים:

ממלכתי

- קריאה ספרותית: מילת המפתח "פנים" (כא-כב, לא) והקשר בין פניאל לפני עשו בפרק לג.
- המאבק כסיפור פתוח: איש, מלאך, או מאבק פנימי של יעקב עם עברו; הקוראים מציעים פירושים, ומסמנים מה כתוב ומה פרשנות.
- השם "ישראל" כזהות לאומית: מה משמעותו לעם הנקרא על שמו?
- דיון פתוח: פחד, הכנה ואחריות; פיוס אחרי פגיעה ישנה.

ממלכתי-דתי (חמ"ד)

- רש"י (לב, ט) "לְדוֹרוֹן, לִתְפִלָּה וּלְמִלְחָמָה" ורמב"ן (לב, ד): "כִּי כָּל אֲשֶׁר אֵרַע לְאָבִינוּ עִם עֵשָׂו אָחִיו יֶאֱרַע לָנוּ תָּמִיד עִם בָּנָיו עֵשָׂו": דרך התמודדות לדורות.
- תפילת יעקב כדגם לתפילה: שבח, הודיה, בקשה; רש"י (לב, יא) "נִתְמַעֲטוּ זְכֻיּוֹתַי עַל יְדֵי הַחֲסָדִים וְהָאֱמֶת שֶׁעָשִׂיתָ עִמִּי": ענווה וחשש מחטא.
- רש"י "שֶׁהוּא שָׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו" ושינוי השם (לב, כט): "לֹא יֵאָמֵר עוֹד שֶׁהַבְּרָכוֹת בָּאוּ לְךָ בְעָקְבָה וּרְמִיָּה".
- גיד הנשה (לב, לג): מצווה שמנציחה את הסיפור; לפי ספר החינוך (מצווה ג) היא רומזת שהעם יסבול בגלות ולא יאבד (סיכום שלנו).

💡 הערות למורה

הסיפור קשה ועמום בכוונה; כדאי לא לסגור אותו בפירוש אחד, ולבקש מהתלמידים לנמק כל פירוש מן הכתוב. בחמ"ד אפשר להראות את מצוות גיד הנשה בשולחן ערוך יורה דעה סה. למתקשים: דף עם תמיכה.

📝 בדף העבודה

שלוש ההכנות לפגישה, מבנה תפילת יעקב, מילת המפתח "פנים", המאבק ושינוי השם עם רש"י ורשב"ם, שאלה בסגנון בגרות ומחוון. יש גם גרסה עם תמיכה.

מקורות

- בראשית לב (מכון ממרא)

- רש"י על בראשית לב, ח (ספריא)
- רש"י על בראשית לב, ט (ספריא)
- רמב"ן על בראשית לב, ד (ספריא)
- רש"י על בראשית לב, כה (ספריא)
- רשב"ם על בראשית לב, כה (ספריא)
- רש"י על בראשית לב, כט (ספריא)

מחוון: יעקב לקראת עשו: "קטנתי מכל החסדים" והמאבק ביבוק

1. דורון: "וַיִּקַּח מִן־הַבָּא בְּיָדוֹ, מִנְחָה – לְעֵשָׂו אָחִיו". תפילה: "הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי, מִיַּד עֵשָׂו". מלחמה: "וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר, לִפְלֵיטָה".

2. רש"י: "וַיִּירָא שֶׁמָּא יֵהָרֵג, וַיֵּצֶר לוֹ אִם יַהֲרֹג הוּא אֶת אֲחֵרִים". הפחד הוא לחייו; הצער הוא על האפשרות שייאלץ להרוג. יעקב חושש גם מלפגוע.

3. פנייה: "אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם, וֵאלֹהֵי אָבִי יִצְחָק". הודיה: "קָטֹנְתִּי מִכֹּל הַחֲסָדִים, וּמִכָּל־הָאֱמֶת". בקשה: "הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אָחִי". הבטחה: "וְאַתָּה אָמַרְתָּ, הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ".

4. "אֲכַפְּרָה פָנָיו", "אֶרְאֶה פָנָיו", "יִשָּׂא פָנָי", "עַל־פָּנָיו", "פָּנִים אֶל־פָּנִים". יעקב פחד לראות את פני עשו, ובלילה ראה "פנים אל פנים" ונשאר בחיים; כך הוא מוכן לפגישה.

5. רש"י מביא את חז"ל: "שֶׁהוּא שָׂרוֹ שֶׁל עֵשָׂו", כלומר המאבק הוא תמונה של המאבק בעשו. רשב"ם: מלאך עיכב את יעקב שרצה לברוח, כדי שיראה שה' מקיים את הבטחתו.

6. "כִּי־שָׂרִיתָ עִם־אֱלֹהִים וְעִם־אֲנָשִׁים, וַתּוּכָל": מאבק גלוי וניצחון. "יעקב" נקשר לעקבה ולמרמה ("וַיַּעְקְבֵנִי זֶה פַּעֲמַיִם"); השם החדש מבטא התמודדות פנים אל פנים.

7. א. פגוע: "וַתֵּקַע כַּף־יֶרֶךְ יַעֲקֹב", "וְהוּא צֹלֵעַ, עַל־יְרֵכוֹ". מבורך: "וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ, שָׁם" ושינוי השם (כט). ב. תשובה טובה: אחרי שנאבק ולא ברח, יעקב פוגש את עשו בגלוי; לפי רש"י הוא כבר ניצח את "שרו של עשו", ולפי רשב"ם ראה שה' מקיים את הבטחתו. המילה "פנים" מקשרת: "ראיתי אלהים פנים אל פנים" ובפרק לג "ראיתי פניך כראת פני אלהים". ניקוד מוצע: א 8 (4+4); ב 12 (פירוש 4, מילת "פנים" 4, הסבר הקשר 4).

פרשנות מסומנת כפרשנות (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, ספורנו ורשב"ם מתוך ספריא). נוסח הפסוקים ממכון ממרא; שם ה' מובא בכתיב ה'. ממלכתי: סיפורי האבות בבראשית נלמדים בחטיבה העליונה בלימודי התנ"ך (קריאה צמודה, ניתוח ספרותי ודיון ערכי); יש לבדוק מול תכנית הבגרות העדכנית ובחירת בית הספר. חמ"ד: לימוד חומש עם פרשנים (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא, ספורנו ומדרש); הפרשנות מסומנת כפרשנות. יש לבדוק מול התכנון השנתי של בית הספר.